

Wetenschap in praktijk

‘De griepnaald in de hooiberg’

DOOR BABETTE DOORN, REDACTIE

De Maastrichtse huisarts Jeroen Smeets van GC Heer had een idee: screening op Atriumfibrilleren (AF) bij zestigplussers tijdens de jaarlijkse grieprik. AF is een belangrijk expertisegebied van de vakgroep Huisartsgeneeskunde Maastricht, i.c. huisartsonderzoekers Jelle Stoffers en Robert Willemsen. Beiden zijn tevens docent bij de Kaderopleiding Hart- en Vaatziekten die Maastricht aanbiedt. Daarnaast is Nicole van Gorp-Verbiest, AIOTHO,¹ onderzoeker op het grootschalige D₂AF project naar het opsporen en diagnosticeren van AF. Niet zo vreemd dus, dat wetenschap en praktijk snel schakelden. Het moest ook snel: binnen twee weken moesten alle patiënten worden geïnformeerd over deze actie, want de griepvaccinaties in Heer stonden gepland op vrijdag 27 oktober 2017.

De jaarlijkse griepvaccinatie is sowieso een fenomeen in elke praktijk, dat hoeft ik u niet uit te leggen. Daarbij neemt elk jaar de aandacht van de media toe rondom het nut van deze vaccinaties. Die berichtgeving zelf is soms ook net een virus: hardnekkig en onvoorspelbaar. Journalisten die vragen hoe rijk u ervan wordt, maar minder geïnteresseerd lijken in richtlijnen van de beroepsgroep of de Gezondheidsraad. ‘Follow the money’ lijkt mode.

Kortom: het leek me leuk om tijdens deze middag (14.00-17.30 uur) op bezoek te gaan in Heer om met eigen ogen te zien hoe de screening op die dag zou verlopen, wat patiënten en hulpverleners ervan vonden en niet onbelangrijk: wat het opleverde. In nieuw opgespoorde AF-patiënten welteverstaan.

Ik kwam rond 14.30 uur in de buurt van de praktijk. Je kon van verre zien dat er wat te doen was. Wie niet beter wist, zou denken dat het om de uitverkoop van de Bijenkorf ging. De rij begon buiten al, gelukkig was het droog. Taxibusjes stonden dubbel geparkeerd. Ik wurmde me langs de balie en zwaaide naar de assistente. Niemand passeert haar ongezien, want ze nam de formulieren van de patiënten aan. De patiënt boven de zestig kon kiezen: de screening in combinatie met de grieprik erna, of meteen doorlopen naar de grieprikkamer zonder onderzoeksdeelname. De temperatuur binnen was hoog, de patiënten vonden dat heerlijk, de hulpverleners wat minder.

In de eerste kamer naast de assistente zat het zenuwcentrum van het onderzoek: hier werden scores verzameld, griepspuiten gemaakt en ECG's uitgelezen en beoordeeld. Via een tussendeur kon je daar de ECG kamer betreden. In de gang waren de eerste twee kamers ingericht om te screenen op AF. Patiënten die wilden meedoen konden kiezen in welke ruimte ze naar binnen gingen. In kamer 1 zat een huisarts met een assistente. Tegenover hen waren drie stoelen (en sticks) om plaats te nemen voor de screening. In kamer 2 zat een AF-verpleegkundige en een assistente en daar waren twee stoelen beschikbaar. Gedurende de middag ontstond zo het idee om de bevindingen van beide kamers ook te vergelijken.

De screening bestond uit het met beide handen vasthouden van een zogeheten MyDiagnostick² gedurende één minuut. In die tijd voelde de arts of assistente de pols, vroegen ze de patiënt nogmaals naar hun leeftijd en wat ze van het onderzoek vonden. Dat liep als een speer. Ging het groene lampje branden, dan was er niets aan de hand. Bij rood moest de stick meteen worden uitgelezen en werd aanvullend een ECG gemaakt en een check up gedaan met behandelplan. Na de screening haalden de patiënten een griepsput in één van de twee kamers aan het eind van de gang. Hier werd ook hard gewerkt door een andere huisarts, de aios, de praktijkondersteuner en de praktijkassistenten. De spuiten en pleisters waren niet aan te slepen. De opkomst was erg hoog, misschien kwam dat door de combinatie met het onderzoek?

Ik ging helemaal op in deze hectiek. Als ik (=leek) me nuttig kon maken, hielp ik door mensen te weg te wijzen, te helpen met een jas aantrekken, pleisters op te halen of een drankje voor de medewerkers brengen. Maar vooral: gezellig praten met patiënten. Ik heb geen ontevreden patiënt gezien of gesproken, of het moesten degenen zijn die teleurgesteld waren ‘dat het zo snel voorbij was’. Voor velen leek het een uitje waar ze naar uit hadden gekeken.

Slechts een handvol mensen moest na het verschijnen van het rode lampje nader onderzocht worden. Alhoewel het de bedoeling was om nieuwe AF-patiënten te ontdekken, werden ook personen met bekend AF gevonden. Dat

¹ Arts In Opleiding Tot Huisarts Onderzoeker

² mydiagnostick.eu

Huisarts Gaston Peek en aios Tyas Hanssen

waren patiënten die de uitslag van het ziekenhuis niet vertrouwden. Er was één uitzondering: een toevallige bezoeker wilde de stick ook uitproberen, tegelijk met mij, op een rustiger moment. Zo gezegd, zo gedaan. Laat bij mijn buurman nu wél het lampje op rood gaan. Helaas voor de studie was deze man te jong, maar hij kreeg wel dezelfde uitvoerige screening inclusief behandelplan. Achteraf was hij wel opgelucht dat hij het gedaan had op dat moment.

Of het zinvol was om te doen?³ Dat weten we nog niet. Ik denk dat als je die ene patiënt (of meer, dat moet nog

3 De praktijk liet later weten dat er 368 bezoekers gescreend zijn, waarvan 5 positief bevonden, nieuwe AF patiënten (exclusief de bezoeker); totaal opgekomen griepvaccinatie: 600 patiënten

Patiënt en assistente Marion Frijns

blijken) zou vragen of het nuttig was, dat hij 'ja' zou zeggen. Dat was de griepnaald in de hooiberg. Of het kosteneffectief is op een grotere populatie? Laten we dan ook de uitkomsten afwachten van andere praktijken die een vergelijkbare studieopzet hebben gekozen. En natuurlijk is er de grote onderzoeksgroep van de D₂AF-studie. Die *evidence* laat wat langer op zich wachten. Net als de uitkomsten van onze andere onderzoekers Ruud Verhees. AIOTHO en diens begeleider Geert-Jan Dinant. Zij onderzoeken momenteel de griepvaccinaties naar het effect op het voorkomen van sterfte. Ook zij nemen ethische aspecten mee. En *in de wetenschap* dat dat tijd kost, kijken we voor nu terug op een boeiende middag in de praktijk! ☺